

ΔΕΙΛΑ, δειλὰ εἶχε προθάλη εἰς τὰ ἡμερολόγια καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἔνα ὄνομα παράξενον, ἀγνωστὸν, ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα ἀρμονικόν, λεπτόν, ἀσύνηθες, ὄνομα τὸ ὅποιον θὰ ὑπέθετε κανεὶς κατεσκευασμένον ἐπίτηδες διὰ τὴν περίστασιν καὶ διὰ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ μίαν καλαίσθητον γυναικα, ἀκριβῶς ὅπως κάμνουν οἱ Ἰταλοὶ ἡθοποιοὶ οἱ ὅποιοι τὰ ἀκομψα καὶ βαρέως ὄνοματά των τὰ μεταβάλλουν εἰς εὔηγα καὶ ἀρμονικὰ διὰ τὴν σκηνήν.

Καὶ ἂν ἔλεγε κάτι τὸ ὄνομα — διότι ὥρισμένως κάτι ἔλεγε τὸ παράδοξον ἔκεινο ὄνομα **Πίπιζα**, τὸ ὄνομα μᾶλλον ὄργανον παρὰ ἄνθρωπον, τὸ ἡγούν εἰς τὰ ὡτα ὅπως ὁ πρωτογενῆς ἦγος τοῦ ἀγροτικοῦ αὐλοῦ — καὶ ἂν ἔλεγε λοιπὸν κάτι τὸ ὄνομα ἔκεινο, ἔλεγον κάτι πεισσότερον, οἱ στίχοι τοὺς ὅποιους ὑπέγραψεν.

Οἱ κριτικοὶ οἰωνοσκόποι τῶν ἀνατελλόντων φιλολογικῶν ταλάντων ὠσφράνθησαν κάτι τὸ ὅποιον ὡμοίαζε πρὸς ὅπος ὑπόσχεσιν, μακρυνὴν ὅμως καὶ ἀρριστον.

— Θὰ γίνη κάτι!

Συνήθως αὐταὶ αἱ μαντεῖαι ὅπως ἄλλως τε ὅλαι αἱ μαντεῖαι τοῦ κόσμου, διαψεύδονται πανηγυρικῶς ἐκ τῶν μετεπιτα. 'Ο ποιητής ὁ ὅποιος εἰς τὰ πρώτα του βήματα ὑπόσχεται ἔκτακτον πρωτοτυπίαν, συνήθως καταντῷ νὰ δρέπῃ ἔπειτα τὰ κοινότερα ἄνθη τοῦ ποιητικοῦ ἀσφοδελώνος. Κάποτε μάλιστα τὸ τάλαντον σταματᾷ εἰς τὴν πρώτην ὑπόσχεσιν καὶ ἀλλοιομονον τότε εἰς τὸν ταλαντούγον, τοῦ ὅποιου ἡ ποιητική ζωὴ ἡνοίγθη εἰς ὅριζοντα ἐλπίδων καὶ πόθων.

'Η δεσποινὶς **Πίπιζα** ὑπέσχετο πολλὰ εἰς τὴν ἀρχήν.

❀ MARIKA ΠΙΠΙΖΑ ❀

Τὰ δύο τοία πρώτα της ποιήματα ἐδικαίουν προσδοκίας. Δὲν ἦτον ἡ δειλὴ καὶ πλήρης ἐπιψυλάξεων ποιήτρια τῆς φύσεως τῆς ἀօρίστου καὶ ἀκινδύνου.

'Η δεσποινὶς **Πίπιζα** ἥθελε νὰ ψάλλῃ τὸν ἔρωτα καὶ ἥθελε νὰ τὸν ψάλλῃ ὅχι ἀναιμικὸν καὶ θρηνώδη, μὲ τὸ παράπονον τοῦ Μίλουζ καὶ τῆς Μαρίας Γκάλυ.

“Ηθελε νὰ τὸν ὄμνησῃ ἐν ὅλῃ του τῆς δυνάμει, μὲ τὴν περιπάθειαν τῆς Σαπφοῦς καὶ τὰς φλόγας τῆς ἀρχαίας ἀνθολογίας.

Καὶ ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα βεβαίως δὲν εἶναι οὔτε εὔκολον, οὔτε σύνηθες, καὶ οἱ κριτικοὶ ἡ ἀπλῶς οἱ διαβάζοντες, ἤρχισαν νὰ κινοῦν τὴν κεφαλὴν μετὰ δύσπιστιας.

Ἐφαίνοντο τώρα αἱ ἐλπίδες κατεδικασμέναι καὶ αἱ προσδοκίαι παράτολμοι.

‘Αλλ’ ἡ δεσποινὶς **Πίπιξα** εἰργάζετο.

Ἐξηκολούθουν αἱ πρῶται δημοσιεύσεις ποιημάτων κατασπειρομένων ἀπὸ ἔνα ωραῖον στίχον, ἀπὸ μίαν ἀρμονικήν φράσιν, ἀπὸ μίαν διαυγῆ ιδέαν.

Καὶ ἐξηκολούθει συγγρόνως ἡ ἔξελιξις, μία ἥρεμος καὶ ἀδιάστος ἐξέλιξις πρὸς τὸ καλλίτερον, μία διάπλασις τεχνικωτέρα τοῦ στίχου, μία εὔρεσις τοῦ στομίου τοῦ διογετεύοντος τὸ πάθος, μία ἀποκάθαρσις προϊούσα τοῦ φακοῦ, διὰ τοῦ ὅποιου ἦθελε πρὸ αὐτῆς νὰ βλέπῃ παρελαύνουσαν τὴν ζωήν.

Διότι ἡ δεσποινὶς **Πίπιξα**, ἢντις ἔμως καὶ πολλὴν πραγματικότητα, πολλὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς τὰς ιδέας της.

Τὸ αἰσθῆμα τὸ ὄποιον ψάλλει δὲν τούτεται εἰς συγγορδίαν ὑφέσεων καὶ διέσεων, μεταβάλλουσαν τὴν ἀρχικήν κλίμακα τῆς ἀληθείας.

Τὸ αἰσθημά της ἀπλοῦται εἰς τὴν ἀπλῆν ἀλλὰ φυσικωτέραν κλίμακα, τὴν ἄνευ περιτεγνημάτων, τὴν πηγάζουσαν ὄμως ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἔξινουμένην πρὸς τὴν ἀληθείαν.

Κάποιος κριτικὸς εἶπεν ὅτι αἱ γυναῖκες παραδίξως εἰς τὰς ἐκφράσεις των καὶ αὐτὰς τὰς ἐμπείρους ἀκόμη εἶναι πεξαῖ. Πραγματικῶς δὲ ὅ,τι γλυκὺν καὶ περιπλάκες ἔψαλλεν ἔως τῶρα ἡ μούσα ἀρχένος τρουβαδούρου, δὲν κατώρθωσε νὰ τὸ φθάσῃ ἀκόμη καμμία **Σαπφώ**.

Ο, τι ὄμως ἀποτελεῖ τὴν ἀπώλειαν τῶν πολλῶν, ἀποτελεῖ ἀκοιθῶς τὸ κέρδος δεσποινίδος **Πίπιξα**. Ή τέγην δὲν τὴν παραπλανᾷ καὶ ἡ ἀλήθεια τὴν ἐλκύει μὲν δύον τὸ ἀρχέγονον κάλλος τῆς.

Τὰς εἰκόνας τῆς δὲν τὰς ἀναζητεῖ εἰς τὰς συνήθεις μεταφορὰς τῶν ποιητῶν, τὰς ὅποιας κατέστησεν ἀνουσίας ἡ γρῆσις. Ή ζωὴ εἶναι ἄνευ μεταφορῶν καὶ παρομοιώσεων, Κλονδαίκι ἀπὸ τὸ ὄποιον δύναται ν' ἀντλήσῃ κανεὶς χρυσὸν ἀπεφθον, ἀρχεῖ νὰ ἔχῃ τὴν πίστιν καὶ τὸ τάλαντον.

Καὶ τὰ δύο τὰ ἔχει ἡ δεσποινὶς **Πίπιξα**.

‘Η πίστις τῆς ἔξεδηλώθη εἰς μίαν ἀκόμη περίστασιν.

Ἐπῆλθον ἡμέραι δοκιμασιῶν διὰ τὴν πατρίδα καὶ ὁ ἔχθρος ἐπάτησε τὸ δέραφος τῆς Θεσσαλίας.

Ἡ δεσποινὶς **Πίπιξα** εἶναι Θεσσαλὴ καὶ ὁ πόνος κάθε Ἑλληνίδος ἐδιπλασίασθη εἰς τὴν ιδικήν της καρδίαν.

Καὶ ὅταν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς μετ' ἀπορίας εἶδε τοὺς ἔθνικοὺς ψάλτας σιγῆσαντας καὶ ματαίως ἀνεζήτει ἔνα Τυρταῖον ὁ ὅποιος νὰ ἐνθουσιάσῃ τὰ πλήθη καὶ ν' ἀνυψώσῃ τὸ καταπεπτωκὸς φρόνημα, μὲν ἄλλην τόσην ἀπορίαν ἤκουσε μίαν ἡμέραν τὴν συμπαθῆ φωνὴν τῆς κόρης, κλαιούσης τ' ἀτυχήματα τῆς πατρίδος καὶ προσαγγελλούσης μίαν καλλιτέραν ἡμέραν.

Οταν ἡ δύναμις πρὸς θρῆνον ἔξειπεν ἀπὸ τοὺς ἄνδρας, καὶ ἐθραύσθη ἡ λύρα τῶν ποιητῶν καὶ ἡ ἐλπὶς ἀκόμη εἰχεν ἀποπτῆ ἀπὸ τὸ κιθώνιον τῆς Πανδώρας, μία κόρη ἥρπασε τὴν λύραν καὶ ἐτόνισε τὸ μέρος τοῦ θρήνου καὶ συνηρμούσης τὴν φράσιν τοῦ θάρρους καὶ τῆς προσδοκίας.

Γησε τὴν φράσιν τοῦ θάρρους καὶ τῆς προσδοκίας.

Τὰ πολεμικά της τραγούδια, εἰς τὰ ὄποια τὸ πάθος ἐκγειλίζει καὶ ἡ ἐλπὶς

πετῷ ώς εύμορφη γρυσαλλίς, ἔτυχον τότε ἑκτάκτου ὑποδοχῆς εἰς τὸν πόλεμον, δέ οποῖος ἡμαύρωσε τὴν δόξαν τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐπεσκίασε τὴν φήμην ἀτιμήτων δπλων. Μία εὐθραυστος κόρη μὲ δλίγους στίχους προσέδιδε τώρα νέαν μορφήν, καὶ συνέχλαιεν ὁ εὐαίσθητος κόσμος μαζύ της καὶ συνήλπιξεν ὁ θαρράλεος μὲ αὐτήν.

"Αν χύτο δὲν ἔναι τὸ κατόρθωμα τοῦ ποιητοῦ, τότε εἰς τί ἄλλο θὰ ἐχρησί- μευεν ἡ ἀρμονία τῶν λέξεων καὶ ἡ σύζευξις τῶν ὄμοιοκαταληξιῶν;

"Αν ἐλειπεν ἀπὸ τὴν ποίησιν τῆς δεσποινίδος **Πίπιξα** ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ πάθος, ποῖος θὰ ἔτεινέν οὓς πρόθυμον εἰς τὸν θρῆνον μιᾶς κόρης ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν τὸ ἔθνος ὅλοκληρον ἐθρήνει τὸν θάνατον τῶν ἐλπίδων καὶ τὴν αὐτοκτονίαν τῶν γοητειῶν;

"Ηδη ἡ δεσποινίς **Πίπιξα** προχωρεῖ πρὸς τὴν ἔξελιξιν τῆς ἀσφαλῶς καὶ σταθερῶς.

"Απὸ τὰ πρῶτα της δειλὰ ποιήματα ἔως τοὺς νέους καὶ ὅλως ἀνεκδότους ὥραίους στίχους τοὺς ὅποιους δημοσιεύει κατὰ προτίμησιν ἐκλεκτικὴν κατω- τέρω ἡ **Ποικίλη Στοά**, ἡ διαφορὰ ἔναι καταφανής.

Τῆς δεσποινίδος **Πίπιξα** τὸ παρὸν εἶναι ἔξησφαλισμένον.

Εἶναι μάλιστα εύτυχής εἰς τὸν ἀγῶνα εἰς τὸν ὄποιον κατῆλθεν.

Εὗρεν ἀνοικτὸν τὸν δρόμον καὶ αἱ ἀντιδράσεις δὲν παρεθλήθησαν νὰ τὴν ψυχράνουν.

Διότι βεβαίως θὰ τὴν ἐψύχραναν αἱ ἀντιδράσεις. Κόρη λεπτὴ καὶ ἀθρά, ὅπως εἶναι, θὰ ἔκλινεν εἰς τὴν πνοὴν τῆς ἀπογοητεύσεως, ἢν παρουσιάζετο πρὸ αὐτῆς ἡ ἀπογοητεύσις ὑπὸ μίαν οἰανδήποτε μορφήν.

Εὔτυχῶς τὸ φύλον φαίνεται προύκάλεσε τὴν προσογήν καὶ τὴν μέριμναν καὶ τὸ τάλαντον ἐκκολάπτεται κανονικῶς καὶ ἡρέμα. Ἡ γαλήνη ἀπλοῦται γύρω τῆς καὶ εἰς τὴν ψυχήν της.

Τὸ ἀποδεικνύει ἀλλως τε ἡ μορφὴ της. Κυτταζεῖτε τὴν καλά. Εἶναι μορφὴ ποιητρίας. Τὸ ὅλον της ὄνειροπολεῖ. Ζοῦν δύμας οἱ ὄφθαλμοί της. Ἐνῷ εἰς τὴν φυσιογνωμίαν της ἐπιγύνεται κάτι ἀπὸ τὴν ὄνειρώδη μπαρξίν τῶν ποιητῶν τῆς δέμητρος καὶ τοῦ φανταστικοῦ βίου, εἰς τοὺς ὄφθαλμούς της ἀστραποβολεῖ ἡ πραγματικὴ καὶ ἀληθινὴ ζωή.

"Ἡ ζωὴ!

Ἄυτὴν ἀς ψάλλει ἡ δεσποινίς **Πίπιξα**. 'Ο κατὰ συνθήκην βίος τῶν ποιητῶν καὶ τῶν αὐθιστροιχράφων ἀφίνει πλέον ψυχρούς τοὺς ἀκροατάς. 'Εσυνθήσαμεν ν' ἀκούωμεν γύρω μας τὴν ίδιαν ποιητικὴν γλώσσαν, ν' ἀκούωμεν τὰ ἔδια ἀντι- κείμενα ψαλλόμενα, νὰ βλέπωμεν τὴν αὐτὴν τάξιν σκέψεων καὶ τὸν αἰώνιον συνειρμὸν τῶν ίδεῶν.

Ποίος θὰ μᾶς ψάλλῃ τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἔρωτος καὶ τὴν πραγματικότητα τῆς ψυχῆς καὶ τὸ φυσικὸν τῶν αἰσθημάτων;

Ἐίς ἔκεινον τὸ γέρας.

Καὶ — ἀς μᾶς ἐπιτραπῇ αὐτὴ ἡ πεποιθησίς — τὸ γέρας αὐτὸ θὰ ἔλθῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὴν ὄποιαν θ' ἀνήκῃ εἰς τὴν δεσποινίδα **Πίπιξα**.

"Η ίδεο καὶ τὸ πάθος καὶ ὁ στίχος τῶν ποιημάτων τῆς αὐτὸ λέγουν.

"Ἡ ζωὴ παρουσιάζεται ὀλοφύτιστος εἰς τοὺς διαυγεῖς ὄφθαλμούς της.

"Ἄς τὴν ἀποτυπώσουν καὶ ἀς μᾶς τὴν παραδώσουν.

Θὰ ἔναι ἡ ἀληθινὴ ποίησις.

(Ἐγράφη κατά τὸν μήνα Μάρτιον τοῦ 1900)

